

הכנסת העשרים וחמש

יוזמת : חברת הכנסת נעמה לזימי

4576/25/פ

הצעת חוק התחרות הכלכלית (תיקון – הגברת השקיפות של דיוני הוועדה לפטורים ולמיזוגים), התשפ"ד–2024

1. תיקון סעיף 23ב ב.1 בחוק התחרות הכלכלית, התשמ"ח–1988¹, בסעיף 23ב(ג), אחרי "לאישור כללי פטור סוג" יבוא "וכן בישיבות לבקשות פטור לפי סעיף 14 ובישיבות לעניין הודעות מיזוג לפי סעיף 24".

דבר הסבר

סעיף 2(א) לחוק התחרות הכלכלית, התשמ"ח–1988 (להלן – החוק), מגדיר הסדר כובל כ"הסדר הנעשה בין בני אדם המנהלים עסקים, לפיו אחד הצדדים לפחות מגביל עצמו באופן העלול למנוע או להפחית את התחרות בעסקים בינו לבין הצדדים האחרים להסדר, או חלק מהם, או בינו לבין אדם שאינו צד להסדר". אדם המנהל עסקים שהוא צד להסדר כובל עובר על החוק, אלא אם כן בית הדין לתחרות אישר את ההסדר או שהממונה על התחרות, לאחר התייעצות עם הוועדה לפטורים ולמיזוגים, פטר את הצדדים להסדר מהחובה לקבל את אישור בית הדין כאמור או שקבע פטור סוג שההסדר נכלל בו. האיסור החוקי על הסדרים כובלים הוא משמעותי מאוד ונועד להבטיח שהתחרות במשק תישמר, שחברות שונות לא ינסו לטרפד אותה ולהעלות את המחירים לצרכנים. על כן, כל בקשה לפטור מקבלת אישור להסדר כובל מבית הדין לתחרות צריכה להישקל בזהירות, ולהבטיח כי האינטרס הצרכני לא נפגע. סעיף 14 לחוק קובע כי בבואו של הממונה על התחרות לפטור צדדים להסדר כובל מהחובה לקבל את אישור בית הדין להסדר, עליו להתייעץ עם הוועדה לפטורים ולמיזוגים. הוועדה לפטורים ולמיזוגים מורכבת מתמישה חברים עובדי המדינה שהם בעלי ידע ומומחיות בכלכלה, בראיית חשבון, במינהל עסקים או במשפט, וכן משמונה חברים שהם נציגי ציבור. כמו כן, סעיף 19 לחוק מחייב חברות המבקשות להתמזג, ומתקיים בהן התנאים המפורטים בסעיף 17 לחוק, להודיע על כך לממונה על התחרות ולקבל את הסכמתו למיזוג. גם כאן, המדובר בפעילות שיש לה פוטנציאל להשפעה משמעותית על התחרות במשק ועל טובת הצרכן, ועל כן, כל אישור של בקשה למיזוג מחייבת הפעלת שיקול דעת זהיר. סעיף 24 לחוק מחייב את הממונה להתייעץ עם הוועדה לפטורים

¹ ס"ח התשמ"ח, עמ' 128.

ולמיזוגים בבואו לאשר מיזוג חברות כאמור.

סעיף 23ב לחוק, קובע שהפרוטוקולים של הוועדה לפטורים ולמיזוגים יהיו פתוחים לעיון הציבור. מוצע להרחיב את הפרטים שנכללים בפרוטוקול המתפרסם לציבור ביחס לדיוני הוועדה בבקשות למתן פטור מהסדר כובל ובהודעות מיזוג, באופן דומה לפרוטוקול המתפרסם כיום ביחס לדיוני הוועדה בפטורי סוג, כך שמלבד רשימת המסמכים שהובאו בפני הוועדה וההחלטות שקיבלה יירשם בפרוטוקול של אותן ישיבות גם תקציר הדיונים. בישיבות לעניין עיצום כספי ימשיך הדין הקיים לפיו יירשם פרוטוקול מלא. כמו כן, יימשך המצב הנוכחי לפיו פרוטוקול דיוני הוועדה המתפרסם לציבור לא יכלול מידע שאין למסרו או שאין חובה למסרו לפי סעיף 9 לחוק חופש המידע, התשנ"ח-1998.

הרחבת המידע הכלול בפרוטוקולים של הדיונים בוועדה לעניין בקשות למתן פטור ולהודעות מיזוג תשפר את השקיפות ביחס להליך קבלת ההחלטות של הממונה על התחרות בבקשות לפטור מהסדר כובל ולאישור מיזוגים, על מנת לוודא כי הליך זה מתבצע בצורה המיטבית, לטובת ההגנה על התחרות ולמניעת פגיעה בציבור.

פרסום עמדתה של הוועדה ופרוטוקול ההתייעצות עמה יחד עם החלטת הממונה יבטיח כי הליך ההתייעצות יהיה שלם, מקיף ומעמיק, ויממש את זכות הציבור לדעת ואת עקרון השקיפות. יתרה מזו, הפרסום יבטיח כי חברי הוועדה יקבלו תשתית עובדתית נאותה בבואם לקבל החלטה, וכי כל הסתייגות, שאלה או הערה שיש לוועדה על החלטת הממונה תירשם ותתועד. שימוש זה במנגנון ההתייעצות שכבר קבוע בחוק, יוודא כי הממונה מקבל החלטה שקולה ומאוזנת, שמגינה על האינטרס הציבורי עליו הוא אמון.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
י"ב באייר התשפ"ד (20.05.2024)